

Nr 27.

Ankom till riksdagens kansli den 3 mars 1925 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om åvägabringande av en undersökning av verkningarna av det i Amerikas Förenta stater gällande rusdrycksförbudet.

(3:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herrar *J. Bergman* och *Aug. Ljunggren* (nr 114) och den andra inom andra kammaren av herr *E. Ljunggren* m. fl. (nr 211), vilka hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har hemställts, att riksdagen måtte för sin del besluta att till Kungl. Maj:ts disposition ur statsverkets fond av rusdrycksmedel anvisa erforderligt belopp, ej överstigande 50,000 kronor, för bekostande av en tillförlitlig undersökning av det totala rusdrycksförbudets verkningar i Amerikas Förenta stater, företagen av i förbudsfrågan sakkunniga personer, utvalda av Kungl. Maj:t på det sätt, att det totala förbudets anhängare och dess principiella motståndare bleve till lika antal företrädde.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

Såsom i motionen erinrats, förelåg förslag i det av motionärerna angivna syftet jämväl vid 1924 års riksdag. I en inom första kammaren väckt och till denna kammares första tillfälliga utskott för förberedande behandling hänvisad motion, nr 138, hade sålunda föreslagits, att riksdagen måtte hemställa hos Kungl. Maj:t om föranstaltande genom en fåtalig, men av både anhängare och motståndare till förbudstanken sammansatt studiedelegation av en undersökning rörande verkningarna av det i Förenta staterna gällande förbudet mot tillverkning, införsel och försäljning av alkoholhaltiga drycker och att den för detta ändamål nödiga kostnaden måtte för undvikande av budgetbelastning bestridas ur statens rusdrycksmedelsfond. Motionen avstyrktes emellertid av utskottet och avslogs av första kammaren.

Syftet med de sålunda väckta förslagen är alltså erhållandet av en objektiv och opartisk undersökning rörande det i Förenta staterna rådande to-

*Utskottets
yttrande.*

Bihang till riksdagens protokoll 1925. 6 saml. 18 häft. (Nr 27 och 28.)

talförbudets verkningar i skilda hänseenden, varom, såsom känt är, delade meningar göra sig gällande. Sålunda uppgives å ena sidan, att förbudet i allt väsentligt efterleves och att dess verkningar i form av ökad arbetsintensitet, minskad kriminalitet etc. redan visat sig. Å andra sidan göres däremot gällande, att förbudet verkat demoraliserande på befolkningen, varvid, bland annat, framhållits, att förbudet förorsakat en utbredd illegitim handel med alkohol och stegrad användning av narkotiska och andra ödeläggande njutningsmedel.

För uppnående av det i motionen angivna syftet — ett allsidigt och i möjligaste mån objektivt omdöme — hava motionärerna, såsom nämnt, föreslagit, att en delegation, bestående av några för saken intresserade och på området sakkunniga personer av principiellt olika meningar om förbudstanken skulle gemensamt utföra undersökningen ifråga.

Utskottet finner den sålunda framförda tanken värd beaktande. Emellertid har utskottet ansett tiden ännu icke vara inne för vidtagande av en dylik undersökning. En alltför kort tid måste nämligen anses hava förflutit, sedan förbudet lagfästes i Förenta staterna, för att man redan nu av dess verkningar skall kunna draga några bestämda slutsatser eller lärdomar. Med hänsyn härtill och utan att närmare ingå på någon prövning av förslaget har utskottet ansett sig icke kunna tillstyrka motionerna.

Utskottet hemställer alltså,

att herrar Bergmans och Aug. Ljunggrens samt E. Ljunggrens ovanberörda motioner icke må vinna riksdagens bifall.

Stockholm den 3 mars 1925

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, A. F. Vennersten, J. L. Widell, C. P. V. Nilsson i Gränebo, J. Nilsson i Malmö, C. G. Ekman, J. G. Walles, E. A. Hallin, G. Kobb, J. B. Johansson i Fredrikslund och Alfred Petré.

från andra kammaren: herrar K. V. Rydén, A. Wiklund, C. R. Jansson i Falun, P. Nilsson i Bonarp, S. Bengtsson i Norup, L. J. Carlsson-Frosterud, J. D. Norman, O. Olsson i Kullenbergstorp, A. Å. Törnkvist i Karlskrona, E. Kristensson i Göteborg, P. M. Olsson i Blädinge och E. G. E. Eriksson i Stockholm.